

EKOIQ

ARALIK 2014 SAYI:46

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

CLIMATE
VOLUNTEERS
İKLİM GÖNÜLLÜLERİ

Karbon Nötr Yayın

**Ekolojik Avrupa Turundan
“Bisikletli Sahaf”a**

**“Bilmezgi
Çağı”ndan
Kaçış Planı**

**Raporlamanın Bugünü
Sürdürülebilirliğin Geleceği
İsteyenin İstedğini Aktardığı
Raporlama Dönemi Bitiyor**

**Bir Dünya
Çocukları Parkı**

**Kaynak Verimliliği Aracı Olarak:
Endüstriyel Simbiyoz**

**Avrupa Parlamentosu Tartışıyor:
Denizler Tehlikede**

www.ekoiq.com

9 TL (KDV DAHİL)

Bahar Keskin:

“Entegre Yönetim Olmadan Entegre Raporlama Olamaz”

Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi sayesinde rapor yayımlayacak şirketlerin sayısının artacağını ve yayımlanan raporların kalitelerinin yükseleceğini söyleyen Sürdürülebilirlik Stratejisi ve Yönetimi Danışmanı Bahar Keskin, GRI G4 ile birlikte “Biz bu raporu kimin için hazırlıyoruz; paydaşların bu raporda görmek istediği konular neler; bizim bu konulardaki uygulama ve performansımız ne?” sorularının önemini arttığını vurguluyor. Dolayısıyla bir tekstil veya gıda firmasının raporunda “tarımda çocuk işçiliği” konusunda bir metin bulunması artık şart. Sürdürülebilirlik giderek bir “reklam” aracından gerçek temellerine doğru ilerliyor gibi...

Son dönemde sürdürülebilirlik raporlaması alanında bir dizi gelişmeye şahit olduk, oluyoruz. Genel anlamda baktığımızda Sürdürülebilirlik Raporlaması dünyada ve Türkiye’de nereye gidiyor? Bir değerlendirmenizi alabilir miyiz?

Sürdürülebilirlik raporlaması alanına baktığımızda ülkemizde ve dünyada birkaç kayda değer gelişme görüyoruz. Dünyada 6000’in, ülkemizde ise 30’un üzerinde şirket, düzenli olarak ve GRI İlkelerini baz alarak rapor yayımlıyor. Sürdürülebilirlik performans ve uygulamalarını bir rapor aracılığıyla paydaşlarına duyuran şirketlerin sayısı her geçen gün artıyor. Şirketleri bir rapor yayımlamaya teşvik eden konular farklı farklı olsa da temelde birkaç başlık altında toplamak mümkün. Bunlardan en sık bahsedilen neden “**sorumlu yatırımcı**” çekme. Ülkemizde Kasım başında açıklanan **Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi** sayesinde bu hedefle rapor yayımlayacak şirketlerin sayısının artacağını ve yayımlanan raporların kalitelerinin yükseleceğini beklemek yanlış olmaz. Şu anda borsa-

da işlem gören en büyük 30 firma değerlendirmeye dahil edilmiş ve bunların 15’i baraj kriterleri aşarak Sürdürülebilirlik Endeksi’nde yerlerini almış. Önümüzdeki dönemde Endeks’e girememiş şirketlerin de aksiyon almalarını ve sürdürülebilirlik performans ve uygulamalarını kamuoyuyla paylaşmalarını beklemek de yanlış olmaz.

Raporlamayı tetikleyen başka bir faktör de **yasal düzenlemeler**. Örneğin, Avrupa’ya baktığımızda Eylül 2014’te Avrupa Birliği Konseyi’nden çıkan karar, Avrupa’da yerleşik yaklaşık 6000 şirketin sürdürülebilirlik performanslarını yıllık ve düzenli olarak açıklamaları gerekliliğini ortaya koydu. Bu şirketlerin daha şeffaf ve hesap verebilir olmalarını sağlayacak **AT Direktifi**’nin Avrupa ülkeleri tarafından uygulamaya alınması birkaç yıl sürecektir. Direktife göre, 2018 yılında binlerce yeni şirketin sürdürülebilirlik performanslarını yayımlamaları gerekiyor. Bu da ülkemizdeki şirketlerin kendi performanslarını kendi sektöründen başka şirketlerle karşılaştırmaları kolaylaştıracak, daha büyük bir

bilgi havuzunun oluşması anlamına geliyor.

Sürdürülebilirlik raporlaması standartları açısından da bir dönem yakında kapanacak. GRI G3 standardizasyonu nihayetleniyor ve yerine G4 geliyor. Bu konuda neler düşünüyorsunuz? Kurumların kendilerini bu sürece nasıl hazırlaması gerekiyor? G4 ile olan sürecin en belirgin değişikliği sizce ne?

Raporlama standartları açısından son birkaç yıl içinde önemli gelişmeler oldu. 2013 Mayıs ayında yayımlanan GRI’nin dördüncü versiyonu, yani GRI G4, raporların hem şirket hem de paydaşları için öncelikli olan konulara odaklanmalarına olanak sağladı. GRI G4’ün G3’e kıyasla en önemli farkı, şirketleri sadece GRI’den A, B veya C uygulama seviyesi onayı almak için bir rapor hazırlamaktan ziyade, işin özüne dönüp “**biz bu raporu kimin için hazırlıyoruz**”, paydaşların bu raporda görmek istediği konular neler, bizim bu konulardaki uygulama ve performansımız ne?” sorularına cevap aramaya yöneltmesi. Yani

sadece şirketin kendi önemli bulduğu konulara değil, paydaşlarının da merak ettiği ve önemli bulduğu konulara değinmesini teşvik ediyor. Ayrıca G4'ün getirdiği önemli değişikliklerden biri de şirketlerin tedarik zincirindeki risk ve fırsatları değerlendirmelerini istemesi. Örneğin bir tekstil veya gıda firmasının raporunda **“tarımda çocuk işçiliği”** konusunda bir metin bulunması mutlaka şart. Bu konuda şirket kendini az riskli görse bile, bu görüşünü paydaşlarına raporda aktarması gerekiyor, çünkü paydaşlar bu konunun genelde riskli bir konu olduğunu biliyor.

Bir de son birkaç yıldır tartışılan ve adımlar da atılmaya başlanan Entegre Raporlama var. Bu konuda neler düşünüyorsunuz? Nasıl bir süreç bekliyor bizi?

Sürdürülebilirlik performansının şirket bilançosuna etkisi olduğu gerçeğinden yola çıkarak kurulan **“Uluslararası Entegre Raporlama Komisyonu’nun (IIRC) geliştirdiği “IR Çerçevesi”,** birkaç yıldır sayıları giderek artan yabancı şirketler tarafından kullanılmaya başladı. Entegre Rapor, ülkemizde finansal ve sürdürülebilirlik performans ve uygulamalarını içeren **“ortaya karışık”** bir rapor olarak algılandı da, aslında işin temelinde sürdürülebilirlik konusundaki risk ve fırsatların nasıl yönetildiği ve değere dönüştürüldüğünü anlatan “kısa” bir rapor hazırlanması var. Hakkını vererek bir entegre rapor hazırlamak için öncelikle sürdürülebilirlik performans göstergelerinin (KPI) şirketin en üst seviyesinde takip edilip yönetilmesi gerekiyor. Bu da sürdürülebilirlik risk ve fırsatlarının belirlenmiş, bunlara yönelik strateji ve yol haritalarının hayata geçirilmiş olmasını beraberinde getiriyor. Yani sürdürülebilirliğin şirketin DNA’sına işlemiş olması gerekiyor. Ülkemizde bu konuda çalışmalara başlamış şir-

“Rapor bir sürecin sonucudur, yani ‘entegre yönetim’ olmadan entegre raporlama olamaz.

Dolayısıyla sürdürülebilirlik politikaları, risk ve raporlama bir elden yönetilmediği sürece ‘DNA’ında sürdürülebilirlik’ olan şirketlerden bahsetmek de yerinde olmaz”

ketler var, fakat önümüzdeki birkaç yıl içinde yukarıdaki kriterleri karşılayarak yayımlanacak bir entegre raporu elimize alabileceğimizi düşünmüyorum.

Ayrıca şunu unutmamak lazım, **rapor bir sürecin sonucu, yani “entegre yönetim” olmadan entegre raporlama olamaz.** Dolayısıyla sürdürülebilirlik politikaları, risk ve raporlama bir elden yönetilmediği sürece **“DNA’ında sürdürülebilirlik”** olan şirketlerden bahsetmek de yerinde olmaz.

Bir taraftan da, GRI G4 Kılavuzu’nun şirketleri entegre raporlamaya hazırlayan bir altyapı kurmaya ve bu yönde bir şirket kültürü oluşturmaya önyak olduğunu görüyoruz. GRI göstergelerini tam anlamıyla raporlayan şirketler zaten farkındadır, göstergeler çevresel ve sosyal unsurların yarattığı (finansal) değeri ortaya çıkarmaya çalışır. Bu değer, şirket için de olabilir, bir paydaş grubu veya toplum için de olabilir. Daha yaşanılabilir bir çevre, daha sağlıklı ve katılımcı bir toplum, daha mutlu çalışan... **KPMG’nin geçen ay yayımladığı “Yeni Bir Değer: Kurumsal ve Sosyal Değer Yarattığını Birbirine Bağlamak”** raporu da aslında tam bunu işlemiş. Şirketin “gerçek değerini” hesaplarken sadece finansal performans değil, şirketin yarattığı ve tükettiği çevresel ve sosyal değerleri de göz önünde bulundurmuş.

Bu arada entegre rapora güzel bir

örnek olarak **Hollanda’da faaliyet gösteren Vodafone’u** verebiliriz. Şirketin risk ve fırsatlarını değerlendirirken, sürdürülebilirlik ana başlığı altında iklim değişikliği ve elektronik atıkları ele almış örneğin. Müşteri şikayetlerinin sayısı ve çalışan bağlılığı skorları gibi genelde “çekinilen” verilere raporda yer vermiş. Hatta “otoritelerce telefon dinlenmesi” gibi kamuoyunu meşgul eden konuları da raporda ele almış. CEO ile yapılan samimi söyleşi ise okunmaya değer.

Son olarak son süreçte hangi kurumlara sürdürülebilirlik raporlaması konusunda hizmet verdiniz? Bu konuda sizden bilgi alabilir miyiz?

Türkiye’de son birkaç ay içinde benim takip edebildiğim G4’ü baz alan üç tane sürdürülebilirlik raporu yayımlandı. **Vodafone Türkiye** ve **Coca-Cola İçecek** bu öncü şirketlerden ikisi. Bu raporların her ikisi için de bağımsız denetim alınarak hem süreçler hem de seçili performans göstergelerinin denetlenmiş olması, bu şirketlerin konuya verdiği önemin bir göstergesi. Raporlar, şirketlerin öncelikli konulardaki taahhütlerine yönelik kaydedilen gelişmeleri şeffaf bir şekilde sergiliyor; tedarik zincirindeki sürdürülebilirlik çalışma ve uygulamalarına yer veriyor. Ayrıca her iki raporda da paydaş katılımıyla belirlenip yönetilen konular detaylı şekilde anlatılıyor. GRI G3’ten G4’e geçiş sürecinin bu şirketler için çok zorlu bir adım olmadığını da ekleyeyim. Nedeni ise, bu şirketler zaten uzun yıllardır sürdürülebilirlik konularını paydaş katılımıyla belirleyip yönetimini içselleştirmeye çalışan şirketler. Dileğim ülkemizdeki tüm şirketlerin kendi süreçlerini bu gözle tekrar değerlendirmeleri ve bir an önce G4’e geçerek daha anlamlı ve şirketlerine değer katan raporlar hazırlamaya başlamaları...